

Kenttä on puhunut

Eläinlääkäriliitto kiersi joulun alussa kuudella paikkakunnalla jakaen tietoa eläinlääkintähuoltolaista, ostopalvelusopimuksista, hoitajien lakosta, neuvottelutaidon perusteista ja seutuhankkeista. Paikallinen alustaja kertoi oman alueensa tilanteen. Tupailtoihin saapui noin kaksikymmentä osallistujaa tilaisuutta kohti, mikä on kiitettävä määrä ottaen huomioon, että tilaisuudet järjestettiin arki-iltoina. Tärkeää oli, että liiton toiminta sai kasvot. Tilaisuuksissa keskusteltiin paljon ja saatu palaute auttaa ymmärtämään, missä seutu-uudistuksessa mennään. On tarpeellista peilata asioita alhaalta ylöspäin ja vähentää Helsinki-keskeisyyttä.

Muutama vuosi sitten aloitettu paikallisvaikuttamisen oppi oli tuottanut tulosta monilla seuduilla. On tiedostettu, että lääkärisopimus on minimisopimus, jota voidaan paikallisesti soveltaa. Kunnat joutuvat kilpailemaan eläinlääkäreistä tarjoamalla parempia työolosuhteita, ja eläinlääkäreitä on kuultava aktiivisena osapuolena suunniteltaessa tulevaisuuden ympäristöterveydenhuoltoa. Pääpaino paikallisessa sopimisessa on työsidonnaisuuden rajaamisessa ja työssä jaksamisen kysymyksissä.

Eläinlääkärit ovat alkaneet oppia toimimaan ryhmänä. Yhteistoiminta-alueet tarvitsevat tiimityötä, vaikkakin suuri osa praktikon työtä on edelleen itsenäistä. Voi olla, että ajatukseni ovat kiertueen jälkeen liian sinisilmäisiä, sillä pahimmat jurottajat jäivät ehkä kotiin eivätkä tulleet kuulluksi. Olen kuitenkin varma, että nuoret kollegat vaativat tiiviimpää työyhteisöä ja suuntaus on pysyvä.

En kuullut kenenkään kaipaavan osa-aikaisen terveystalouden johtajan toimenkuvaa. Lainsäädäntö on muuttunut ja paisunut nopeasti ja valvonnan pitää pohjautua paikalliseen riskinarviointiin, joten terveystalouteen on keskityttävä. Praktiikassakin riittää haasteita, sillä asiakkaiden tarpeet ovat kasvaneet. Jääviisiasiat koetaan kipeänä kentällä ja usealla seudulla erillinen valvontaeläinlääkärin virka on jo perustettu. Kun ohjeet valtion tuen saamiselle varmistuvat, uusi virka laitetaan auki. Eläinlääkäriliitolla on iso vastuu ohjeistaa valvontaeläinlääkärin toimenkuvasta ja riittävästä palkkauksesta.

Neuvottelutaidoissa on monesti kuitenkin parantamisen varaa. Vanhempi polvi perinteisesti raataa ylikuormittavissa päivystysringeissä peruskorvauksilla purren hammasta, kun sijaista ei löydy. Työnsankaruuden seurauksena on katkeroituminen ja totaalinen uupuminen. Nuoremmat kollegat taas väsyvät päivystykseen ja virkatehtäviin ja siirtyvät hetken mielijohteesta yksityisiksi pieneläinpraktikoiksi ilman taloudellisia laskelmia. Kumpikin esimerkitapaus pystyttäisiin todennäköisesti estämään avoimilla paikallisneuvotteluilla, joissa työnantaja pakotettaisiin ymmärtämään työntekijän ahdinko.

Seutuhankkeissa paineet ovat kovat. Tasavahvoilla naapurikunnilla voi olla ylitsepäsemättömiä esteitä yhteistyölle. Kaupunkiseuduilla elinkeinorakenne poikkeaa keskuksen ja ympäröivän maaseudun välillä, mikä taas aiheuttaa tappelun maksuosuuksista. Valtiovallan järjestämät pakkoavioliitot ovat kuitenkin vielä suurempi uhka. Liiton kiertueen jälkeen olen varma, että useat eläinlääkärit ovat heränneet ja ovat aktiivisia ja aloitteellisia. Parhaat toimintatavat löydetään nimenomaan paikallisesti, mutta usein vain pakon edessä.

Kiertueella en havainnut ristiriitaa yksityisen ja kunnallisen järjestelmän välillä. Kysyntää vaikuttaa olevan molemmille ja kummankin systeemin suuren ongelmana ovat työssä jaksaminen ja sijaisuuspula. Olen kuitenkin rehellinen: kaunaa esiintyy lähinnä kunnallisen järjestelmän kilpailuedun ja yksityisten päivystämättömyyden vuoksi. Keskustelu on käytävä eläinlääkärien kesken ja avoimesti mietittävä uusia vaihtoehtoja asioiden hoitamiseksi.

Olli Soininen

Eläinlääkäriliiton hallituksen varapuheenjohtaja 2006–2008